

F. t. l. om fremgangsmåden ved ekspropriation vedr. fast ejendom.

panterettigheder, servitut- og brugsrettigheder m. v. bortfalder, medmindre andet bestemmes.

Imidlertid kan der være behov for ved ekspropriation at erhverve eller ophæve sådanne rettigheder uden samtidig erhvervelse af ejendomsretten til den pågældende ejendom. Disse ekspropriations-tilfælde dækkes af bestemmelsen under *litra c*.

Til § 3.

For at et anlægsarbejde kan bringes til udførelse eller for at fremskaffe fornødne oplysninger til afgørelse af, hvor og hvorledes det skal gennemføres, må der som regel foretages en række forarbejder i marken, f. eks. opmålinger, nivellementer og afmærkninger. De grundejere, hvis ejendom berøres af sådanne forarbejder, stiller sig som altovervejende hovedregel imødekommende og forstående over for anlægsmyndighedens ønsker, men det forekommer dog, at en grundejer nægter at give sin tilladelse til de pågældende foranstaltningers foretagelse. Kan der til gennemførelse af selve det anlæg, til hvis planlægning forarbejderne er nødvendige, foretages ekspropriation, kan ret til at iværksætte forarbejderne naturligvis også erhverves i form af en ekspropriationsbeslutning, hvilket imidlertid må erkendes at være en for besværlig fremgangsmåde i disse tilfælde, som kun undtagelsesvis vil medføre væsentlige ulemper. En del lovbestemmelser giver derfor adgang til at iværksætte forarbejder af nævnte art på en mere enkel og uformel måde, normalt således, at anlægsmyndigheden blot forud med et vist varsel underretter vedkommende, se f. eks. statsbanelov nr. 210 af 11. juni 1959, § 73, lov nr. 95 af 29. marts 1957 om bestyrelsen af de offentlige veje, § 24, vandløbslov nr. 214 af 11. april 1949, § 90, og lovebekendtgørelse nr. 160 af 9. maj 1962 af lov om byplaner, § 6. Uden for sådanne lovbestemmelers område må man derimod, i mangel af tilladelse fra vedkommende ejer, erhverve adgang til at iværksætte arbejderne i form af en ekspropriation.

Behovet for en lovhjemmel af den i fornævnte lovbestemmelser indeholdte art er principielt det samme ved alle ekspropriationsanlæg, og i stedet for at henvise spørgsmålet til eventuel løsning i de enkelte ekspropriationshjemlende love, foreslås det i § 3 af praktiske grunde at give en almindelig lovregel om spørgsmålet.

Udførelsen af disse forarbejder skal naturligvis ske på en sådan måde, at der ikke påføres ejere eller brugere unødvendige ulemper, og skader vil som alt overvejende hovedregel ikke blive forvoldt. Sker der imidlertid skader, skal disse erstattes.

Det er en naturlig følge af den anlægsmyndig-

heden givne adgang til at foretage disse arbejder, at de foretagne afmærkninger m. v. skal respekteres af alle, hvilket præciseres i stk. 4. Forsætlig overtrædelse af forbudet foreslås straffet med bøde, idet en straffehjemmel må anses for nødvendig til værn om det givne forbud, da straffelovens § 179 kun rammer tilfælde, hvor skelsten m. v. flyttes, borttages, forvanskes eller ødelægges for at skuffe med hensyn til ejendomsgrænser.

Til afsnit III.

Den statsmyndighed, hvis opgave det er at søge et givet projekt realiseret gennem ekspropriation (anlægsmyndigheden), eller et koncessioneret selskab, der har ekspropriationsadgang, kan i henhold til den bestående retstilstand normalt ikke frit bestemme, hvorledes anlægget i detaljer skal udformes og placeres i marken, samt hvorledes det enkelte ekspropriationsindgreb skal udformes. Anlægsmyndigheden eller selskabet må — i hvert fald ved større anlæg — derimod som regel forelægge projektet til prøvelse for et særligt i dette øjemed etableret forvaltningsorgan, normalt sammensat som en kommission eller lignende. I konsekvens heraf er det dette særlige organ, som foretager det konkrete ekspropriationsindgreb.

Denne fremgangsmåde har fortrinsvis til formål at sikre en i hele samfundets interesse hensigtsmæssig udformning af projektet, samt at der ved anlæggets udformning og det konkrete ekspropriationsindgrebs detaljerede fastlæggelse tages tilbørlige hensyn til ekspropriationernes og andre udenforståendes berettigede interesser. Der åbnes ekspropriationerne, kommunalbestyrelser og andre, der har en konkret interesse i projektet, en adgang til at fremkomme med indsigelser mod dettes udformning, påpege specielle for dem bestående vanskeligheder og få disse synspunkter vurderet af et uafhængigt organ. For at en person eller myndighed kan kræve at blive hørt, må der dog kunne anføres en vis tilknytning til sagen, idet fremgangsmåden ikke tilsigter at få offentlighedens stillingtagen til sagen i al almindelighed belyst. Sådanne videregående hensyn varetages ex officio af det projektprøvende organ. Den vurdering, som foretages, kan resultere i en ændring af projektet, såfremt det tilsigtede formål alligevel kan nås, eller i pålæg til anlægsmyndigheden om udførelse af afhjælpningsforanstaltninger til imødegåelse af de ulemper, som ekspropriationen påfører de berørte ejendomme.

Ved denne fremgangsmåde opnår man således at have et forum til drøftelse og afgørelse af alle de forskellige problemer, som et nyanlægs gennemførelse kan rejse i relation til andre samfundsvigtige